

Milko
Matičetov

Divji nagelj, »Ognjenec« in še kaj

Na rob literarnim prevodom iz rezijansčine

Ob rezijanskih besedilih vseh vrst – torej tudi literarnih – je prvi začel objavljati prevode poljski lingvist Jan Baudouin de Courtenay: zdaj v ruščino (1876), zdaj v nemščino (1895), po potrebi v italijanščino ali v francoščino (1898). Prizadeval si je čim natančneje podati pomen izvirnika. Če mu je kaj delalo težave, so bile to pesmi; včasih se je npr. zgodilo, da je sicer razumel posamezne besede, vendar se mu ni posrečilo določiti pomenskega ozadja celote. Samo tako je mogla nastati čudna (ob)sodba, češ: »rezijanske pesmi so povečini brez vsebine« (pesni Rez'jan po bolšej časti bezsoderžatel'ny). Elli v. Schultz-Adajewsky so informatorji – pevci ali godci – dajali približne razlage v italijanščini, skrb za objavo pa je prepustila lingvistu. Do Rezije je moral priti pesnik, da se je – čeprav že spet ne brez jezikovne pomoči B. de Courtenaya – spoprijel z rez. ljudsko pesmijo kot z literarnim dosežkom. Vendar tudi zgled pesnika, ki mu je bilo ime Adolf Černý in je prevajal v češčino (1899), žal ni nikogar spodbudil k posnemanju. Ob prvem poskusu vključiti ljudske pesmi iz Benečije v vseslovensko pesemsko zakladnico (R. Orel, 1921) je bila Reziji narejena slaba usluga s prevodi, ki so se vanje poleg že prevzetih okornosti zaradi nerazumevanja narečja prikradle celo pomenske napake. Leta 1940 je v Reziji prišla nepričakovano na dan dotlej neznana zvrst: pripovedna pesem (Et 17, 1944, 29–30). Pred tem samo slutena (B. de C. 1895, 1203, in str. 627), je v šestdesetih letih našega stoletja pokazala pomembne odganjke, ki so naravnost klicali po prevodih in jih ob objavi (SLP 1, 1970, tip 5/3–10 in 48/12, 18–28; SLP 2, 1981, t. 77/12–31 in 130/13–18) tudi dobili, čeprav samo dobesečne in pod črto, v knjižni slovenščini. Širši javnosti na ljubo je nekaj pripovednih (Kralj Matjaž, Lepa Vida, Godec pred peklom, Tičica péstrna) izšlo tudi v zahtevnejši knjižni preobleki (Sodobnost 1969, 199–206; 1976, 874). Podobno je bilo v antologiji *Rožice iz Rezije* (1972) presajenih v knjižno slovenščino več desetih liričnih pesmi.

Kmalu po izidu te antologije nam je bilo v Novi Mladiki (1973, 197) med drugim dano brati, kako je urednika vodila »želja, da bi rezijansko liriko naredil dostopno vsem, tudi tistim – ali pa njim še posebno –, ki nimajo posluha za narečje. Vodila ga je želja, (...) da bi dopovedal, kako je ljudska poezija tudi umetnost, prava poezija. Kljub temu« – je nadaljeval kritik – »pa me moti, da se je (urednik) odločil za prevajanje. Ali res ne bi bilo mogoče doseči istega kako drugače? Recimo, če bi poskusil zapisati besedilo na preprostejši način (...) in sproti pojasniti težje razumljive izraze?«

Kdor ponuja recepte – tako bi bilo naravno pričakovati – naj se jih tudi sam drži. V zadnjem citiranem stavku pa je priporočeno nekaj, česar se kritik, ko je v osnovnošolski pesmarici Mira Kokola *Prek sveta odmeva pesem* (1972) sodeloval »s strokovnimi nasveti za slovenske ljudske pesmi«, očitno ni držal. Besedilo prve izmed treh rezijanskih pesmi, uvrščenih

v pesmarico (str. 92–93: Da hōra ta Banōrina) bi se »na preprostejši način« dalo zapisati npr. takole:

Da gora ta Banerina
na ma ta lipe rožice,
ta bile no ta črnjele . . .

Pesem je bila namreč zapeta v osojskem govoru, ki ima tak vokalizem, da je le s težavo moč ločiti ednino od množine; tokrat je pred nami množina, zato je jasno, da gora Banera (oziroma pod to goro položena vasica Korito) goji, premore, *ima* več lepih deklet – »rožic«. Vsako drugačno pojasnilo (npr. ma = moja) je zgrešeno. Pri drugih dveh rez. pesmih – Lepa Vida (97) in Linčica Turkinčica (98) – pa se samo vprašujemo, kdo in zakaj je sklenil, naj bo rezijanski izvirnik izločen in naj ga zamenja »knjižnoslovensk(a) prepesnit(ev)«. Ali se je to zgodilo na pobudo strokovnega svetovavca, z njegovim pristankom ali samo po volji ljudi, »ki nimajo posluha za narečje« in zato tudi svojega svetovavca niso poslušali? Kaj je tu res, ne vemo. Lastnemu morebitnemu nestrinjanju bi bil svetovavec lahko dal kakorkoli duška, ne nazadnje tako, da bi bil ukazal izbrisati svoje ime s hrbtne strani naslovnice. Vendar pa je tudi v desetem natisu pesmarice (1986) še vse tako, kot je bilo v prvem – 1972. Kaj to pomeni? Prvič, da prevajanje/presajanje rezijanščine vendarle ni odveč, in drugič, da odklonilna sodba v Novi Mladiki 1973 ni bila izrečena zadosti preišljeno, saj je v očitnem nasprotju s prakso, ki jo je kritik aktivno ali pasivno sam pomagal uveljavljati na drugem, svetovavskem tiru le malo prej (datum potrditve pesmarice za šolski učbenik je 10. 3. 1971).

Rezijansko narečje slovenskega jezika – naj smo to pripravljene priznati ali ne – je resda oreh s prenekaterim sladkim jedrom, ampak tudi z zelo trdo lupino. Celo za rojenega Rezijana so v njegovem ljudskem pesništvu skrite pasti, kakor pričajo npr. *Te rosaiansche uisize*, ki jih je leta 1974 izdalo Furlansko filološko društvo v Vidnu kot protiutež koprskim Rožicam. Zbirko je pripravila učiteljica Dorina Di Lenardo, domačinka iz Bile, iz rodu Čúnkinih, znanih pravljicarjev in ljubiteljev pesmi. Pri besedilu št. 21 – »Plesce, plesce čèrni cus« (Pleši, pleši, črni kus) – je verz o babi Kekici, *ca na me öde caroteu*, takole prenesen v italijanščino: »che mi porta in tondo, in tondo«. Brez poznavanja drugih variant iste pesmi so pri rekonstrukciji in razlagi tega arhaizma (*ki mi hodi [v] Korotan*, it. che viaggia in Carinzia) najbrž odpovedali tudi vsi Dorinini informatorji.

Ko je v Reziji iz ljudskega pesnjenja v tradicionalnih oblikah pred našimi očmi prišlo do rojstva novega, umetnega, izrazito avtorskega pesništva, si pri tem velikem kvalitetnem skoku sploh ni moč misliti, kako bi taka poezija lahko brez prevodov prebila narečne krajevno-občinske meje in se znašla v tisočkrat širšem prostoru. Prav zato pa se pred prevajavce postavlja vprašanje odgovornosti. Tu ne gre več za kratkočasenje, igro, verzifikatorske vaje, ampak za skrbno pretakanje občutljivega besednega gradiva in vsebinskih sporočil iz ene pesniške posode v drugo. O prevajanju – zvestem in nezvestem, brezbarvnem in zavzetem, priložnostnem in načrtnem, poklicnem in ljubiteljskem – so bile prelite že cele reke črnila. Da ne bi podlegli skušnjavi teoretiziranja, pogledjmo rajši nekaj zgledov. Iz njih ali ob njih ne bo težko uganiti, kaj sem želel povedati.

Začnimo pri zadnjem koncu, z rezijansko pesmico, objavljeno v Trstu, Jadranski koledar 1988, na str. 234: »Ta putna roža«. Temu privlačnemu cvetu, v polhograjskih hribih znanemu kot »jóžefca«, v širšem slov. prostoru pa pod imenom dišeči volčin (*Daphne cneorum* L.), je Silvana Paletti posvetila slavospev, ki smo ga prvič slišali na večeru z rezijanskimi pesniki v Cankarjevem domu v Ljubljani 28. oktobra 1987. »Ta putna roža« cvete med resjem konec aprila in v začetku maja na »brinini«, sončni strani Rezijanske doline. V prevodu je pesem dobila naslov »Divji nagelj«, ki je neustrezen ne glede na to, s katero vrsto nageljca bi ga skušali povezati; naj bo to *Dianthus silvestris* ali *D. sternbergii*, oba se prikažeta (podobno kot po Krasu *D. tergestinus*) šele dobra dva mesca za volčinom. Kajpada med nobenim teh »nageljcev« in dišečim volčinom ni najmanjše podobnosti. Najbrž zaradi naglice (?) je tu prišlo do tolikšnega razhajanja, kot če bi pesem opevala recimo slavčka in nosila naslov Lastovka, Sinička ali kaj tretjega. (Za morebitni izbor Silvaninih pesmi v samostojni knjigi se bo treba takim in podobnim nerodnostim izogniti.)

Ne samo pesniki, ampak tudi drugi pišočji Slovenci bi lahko zmerom našli kaj posnemanja vrednega tudi v rezijanskih besedilih. V prevodu pesmi o »putni roži«/dišečem volčinu npr. ne vem, zakaj bi bilo treba angelce, ki v izvorniku plavajo lepo »čiz nebo«, v knjižni slovenščini siliti »preko neba«. V pripovednih pesmih iz Rezije je daljava nakazana s formulo »čez deva wudí, čez deva gurí, čez deva zaléni trawnikow« (SLP 2, 1981, 77/13; v drugih naših krajih je število sicer skromnejše – namesto devetih so navedene le tri goré itn. – predlog pa se glasi povsod enako: »čez«). Odvečni »preko« zaradi prešibke jezikovne obrambne volje (beri: hude brezbriznosti) Slovencev pred močnimi vplivi z juga vse (pre)večkrat bije v uho po ljubljanski RTV in ga srečujemo tudi v tisku (ne samo v časnikarskem, celo že v literarnem!), kamor se ti vrine, nebodigatreba, kar »preko noči«... Če bo šlo tako naprej, bomo o sovi, ki »čez dan spi, ponoči lovi«, kmalu rekli, da »preko dneva spi«. Morda se bomo po domače le še zmerjali, kako je kdo »čez les«, medtem ko si ne bomo več upali niti »čez cesto«, češ da je imenitnejše iti »preko ceste«, skakati »preko plota« itn.

In zdaj k nagrajencu Prešernovega sklada iz leta 1986, Renatu Quagli. Le-ta je v neuradni pozdrav udeležencem mednarodne konference ob 50-letnici smrti J. Baudouina de Courtenaya (na Rávanci, 24.–25. septembra 1979) vpletel eno svojih najdrznejših pesmi – »Dušica naša«. Ob prvi objavi (Sodobnost 28, 1980, 105) pa ji je bila v prevodu malodane skrhana ost, ker ni bil zadet pomen tretje kitice:

Z Laška so pršle uúkave
to so ti laške uúkave
ni so prijali jánjata
má to so bile uúkave.

Z Laškega prišli volkovi so
to so volkovi laški ti
in so prijeli jagnjeta
in to bili volkovi so.

Knjižna objava iz leta 1985 (*Baside*, 71) je to popravila:

Volkovi z Laškega prišli
volkovi laški ti
so se nam zdeli jagnjeta
pa le volkovi so bili.

Pri pesmi »Baside« (natisnjeni na čelu nagrajene zbirke) se moramo spoprijeti z mikavno, enkratno prikaznijo. Kakor je nekoč davno na grškem Olimpu iz glave prvaka bogov Zevs skočila boginja Atena v polni bojni opravi, tako se je na slovenskem Parnasu leta 1985 rodilo in še tisti hip zakoračilo v svet bajno bitje »Ognjenec«! Pri njegovem krstu sta menda botrovala kar dva pesnika, prevajavec in avtor, zato bojo kritične narodopisno-filološke pripombe ne-pesnika kaj lahko le glas v veter, kljub temu pa morajo biti izrečene.

Da si filologi, narodopisci, literarni zgodovinarji idr. čez sto in več let ne bi po nepotrebnem razbijali glave, odkod se je vzel »Ognjenec«, je nujna njegova demitizacija. Takoj mu moramo sneti bajeslovno avreolo (podoben sad prevajavske vneme je »sveta Stopènja« v benečanskem zagovoru iz Fradela – prim. *Traditiones* 14, 1985, 271), le v analih slovenskega pesniškega snovanja bo ostal zapisan kot kuriozum*. Bajna bitja se na srečo uvrščajo med najboljše preiskana poglavja rezijanskega izročila. Tako smo v dolini pod Kaninom prišli na sled več pesniško-tradicionalnim personifikacijam, ki se ponašajo s slikovitimi imeni Čas, Dardáj, Godovčičaci, Grdina, Huda ura, Kotkodèka, Löl, Muja ipd., le o kakšnem bajnem bitju z imenom Onjul/Onj-ol (prevedeno z »Ognjenec«) ni nikjer ne sledu ne tiru! Seveda argumentum ex silentio sam zase ni zadosten dokaz za neobstojanje kakšne tradicije, zato moramo seči še po drugih argumentih.

Angeli se pojavljajo tudi v Quaglievi pesmi »Te črnjele rožice« (*Baside*, str. 10, 6. kitica, 3. vrsta): majo bi bile anjule/morda bili so angeli (»z nevidno stegnjeno roko« rešijo bolnega pesnika iz objema smrti). Taisti anjuli, pravkar navedeni v 1. sklonu množine, v 10. v. pesmi *Baside* nastopajo še zmerom v množini, vendar tokrat v 4. sklonu, v sólbaški izgovorjavi in z veliko začetnico: »to će Onjule«; v prevodu, proti pričakovanju – »naj Ognjenec (sic: nom. sing.) pride«. Zakaj tako? Če brez tega leksema nikakor ni šlo, bi bil tu na mestu samo plural »Ognjenci«, pač tako kakor v izvorniku in po analogiji z bajnimi bitji vedowce/vedomci (gl. *Baside*, 64–65). Tam natisnjena samostojna pesem Onj-ol/Ognjenec pa bi z normalnim naslovom Anjul/Angel prav nič ne zgubila, ampak samo veliko pridol-

* »Ognjenca« v takem pomenu ni v nobenem slovenskem besednjaku. V historičnega (če se ga bojo naši jezikoslovci kdaj lotili) pa bo najprej treba vnesti besedo, kakor se je dolgo pred »rojstvom« tega fiktivnega tržaško-rezijanskega bajnega bitja utrnila na Gorenjskem 1888 mlademu F. S. Finžgarju. Ta je med zadnjo vojsko odkril zavojček z naslovom »Narodno blago« in v njem svoje zapiske, nastale o počitnicah po 5. gimnaziji, ko je pri pastirjih pod Stolom poslušal stare »storije« (pravljice). Tisto dijaško gradivo je deloma obnovil v *Makalonci* (1944) in v nekaterih povojnih mladinskih spisih. Vendar je šele 9. knjiga Finžgarjevega zbranega dela – dotiskana dec. 1987, bravcem na voljo od 1988 – prinesla v opombah nekaj izvornikov (žal še zmerom ne vseh!), med drugim tudi osnutek *Hudobina potepina*, zgodbo »Potujoči hudobček«. Poglejmo njen začetek (malo okrajšan):

Junak zgodbe, vrazec, si nekoč zaželi iz »senčnega kraljestva« na zemljo in zaprosi poglavarja pekla za dovoljenje. »Z obrvmi je pomigal silni ognjenec ter se premaknil na gorečem prestolu, na kateri ga je prikovala pravična božja roka. Ves pekel se je stresel in vrazci so trepetali pred njegovo besedo. Zakaj vedeli so, da se srdi njih vodja, kedar se premiče na prestolu. Lucifer zavilhi vile, kakor bi hotel prebosti drznega hudobčka...« (Finžgar, ZD 9, 299).

Finžgarju je beseda »ognjenec« rabila kot variacija, sinonim za nekoga, ki je v 8 vrstah dobil kar še štiri druga imena: poglavar teme, vodja, poglavar pekla, Lucifer. Vse to je bilo do danes skrito v pisateljevi zapuščini, zato prevajavec *Basid* kajpada ni mogel vedeti, kaj je skoraj sto let poprej uganil Finžgar. Poglavitni pomenski razloček: »ognjenec« 1985 je svetlo angelsko bitje in ne poglavar zavrženih angelov, ki mora sedeti na gorečem prestolu v peklu (1888).

bila. Po tem, kar so že vse naprtili temu mitičnemu bitju iz predstavnega sveta semitskih verstev (s krščanstvom vred) nešteti pesniki, bi gladko preneslo tudi to, kar mu je drugi dan maja 1980 zapel R. Quaglia!

Pesnik se pri svojem pisanju besede angeli najbrž še afektivno oklepa domače sólbaške izgovarjave. Le-ta spreminja naglašeni samoglasnik *a* v stiku z nosnima soglasnikoma *m* (z *ml*) in *n* (z *nj*) – naj stoji že pred njim ali za njim – v *á* (máti, sáma, mláda, náret, ána itn.), to je v glas o-jevske barve, ki bi ga gladko lahko pisali tudi kot *o* (*moti*, *Ona* itn.). Vendar bi tako pisanje v drugih rez. vaseh oteževalo razumevanje po sólbaško pisanih besedil in spodbujalo nove partikularizme (Njiva bi se npr. lahko odločila za pisavo *meti* itn.). Zato rezijanski pisci ubirajo nekakšno srednjo, etimološko pot, pri čemer žrtvovanje posameznih vaških posebnosti lepo prispeva k razumljivosti zapisov tako domačim bravcem kakor nedomačinom. Quaglia omenjeno prakso načelno spoštuje, samo na dnu besede *onjul* se mu je zazdelo, da tiči pojem »ogenj«, kajpada v solbaški verziji *ónj* (reducirano iz *ogónj-ohónj-o'ónj*). Da bi dal temu svojemu ljudskoetimološkemu »odkritju« primeren poudarek, se je zatekel celo k zapisu »onj-ol«, kar pa ne more spodbiti filološkega dejstva, da solb. *onjol* ni nič drugega kot angel *anjol* (iz grškega *angelos*). Ognjenec je potemtakem samo hipen preblisk, krhka pesniška domislica, do katere je prišlo šele med pripravami za izdajo zbirke *Baside*, ob stikih prevajavca z avtorjem.

Prvotna, krajša varianta Quaglieve pesmi *Baside* je bila z avtorjevim privoljenjem in v njegovi pričujočnosti prebrana v izvorniku in italijanskem prevodu med italijansko-jugoslovanskim srečanjem na temo »Narečje in literatura« v Gradežu 21. novembra 1981 in nato objavljena v reški italijanski reviji *La battana* 18 (1982) št. 63–64, str. 122, v tile obliki:

Kako sta tēške,
baside me,
tej te skále,
ta-per Láščamo,
ke to će wso ves
za wes pobrèt
nu dvi vasi
za was žat kwóp
mo da vi péjta,
to će ónjule.

Come siete pesanti,
parole mie,
come i macigni
in quel di Lašće.
Ci vuole tutto un villaggio
per levarvi da terra,
la gente di due villaggi
per mettervi insieme,
ma perchè voi cantiate
ci vogliono gli angeli.

Pesnik, ki je v Gradežu takrat tudi sam recitiral nekaj svojih besedil, je gornji prevod videl in odobril, nato pa še enkrat poslušal na videnski *Accademia di scienze, lettere e arti* 25. februarja 1982, med predavanjem »Il passaggio dalla poesia di tradizione orale alla poesia di autore in Val Resia«. Obakrat – v Gradežu in Vidnu – so bili Quaglievi *onjule-anjule* predstavljeni z naravno italijansko ustreznico »angeli«, k čemur avtor sam ni imel pripomb. Reagiraj pa je vendarle, in sicer pritrdilno, čeprav po svoje, kot pesnik: ko je videl zanimanje za to poetološko besedilo, je takoj k angelom, kjer je bilo pesmi prvotno konec, primaknil nadaljevanje: novih 18 verzov, ki zdajšnji celoti dajejo seveda novo dimenzijo.

Renato Quaglia, kakor smo zvedeli iz *Jadranskega koledarja* 1987, 131, pripravlja že drugo pesniško zbirko pod naslovom *Ognji*. Iz nje je bilo

objavljenih pet pesmi, na prvem mestu »Piščala«. Če bi izvirnik prenesli dosledno v črkopis Basid 1985, bi pesem dobila tako podobo:

PIŠČALA

Nuč mate ma
viter moj oča

Den kris
dwa kriza
tri krize
štrede
stu krizow
nejzad den same
pravalike kris

Brina rede jabolka
dujak to den sineč

Nage
plešajo otroce
ta-na gowlimen
na stara piščala
zwoni
wsa vesala
ta-mi iskrimen.

Besedilo »v knjižni jezik prestav(ljene)« rez. pesmi ponatiskujemo – levo – iz Jadranskega koledarja v ležečem tisku (kot Piščal – A). Na desni strani pa prinašamo nov prevod (Piščal – B), ki ga seveda ne gre jemati kot poskus pesniškega tekmovanja. Nastal je le iz dolžnega spoštovanja do Rezijanov in njihove govornice, potem ko smo dobro leto dni zastoj čakali na preklic, popravek, vsaj drobno pojasnilo prevajavca (v Jadranskem koledarju oz. kje drugje) ali na avtorjevo nezaupnico temu ponesrečenemu »prevodu« oz. na kakršenkoli kritičen glas iz javnosti.

PIŠČAL – A

*Mati noč
veter, moj oče
Križ
dva križa
trije križi
štirje
sto križev
nazadnje en sam
neznanski križ
Na boru rasejo jabolka
divji mož je mali fantek
Goli
plešejo otroci
na jasi
stara piščal
se oglašá
vsa radostna
med iskrenjem*

PIŠČAL – B

Mati moja noč
veter oče moj

En kres
dva kresa
trije kresi
štirideset
sto kresov
nazadnje en sam
velikanski kres

Bor rodi jabolka
divji mož je fantè

Nagi
plešejo otroci
na goljavah
stara piščal
igra
vesela vsa
med iskrami.

Ko bo to bral kritik, ki se je spotaknil ob prevajanje iz rezijanščine, češ da je odveč, bo moral pošteno priznati, da so prevodi še kako potrebni. Želeti je le, da bi bili zmerom zanesljivi. Licentia poetica ne bi smela biti nikoli opravičilo ne za površne, polovične rešitve, niti za pretirano, nevarno »izboljševanje«, oddaljevanje od izvirnika. In posebej ne kaže zametavati brez potrebe izvirnih besed, porabnih tudi v knjižni slovenščini. Skupina Rezijanov, ki se ne more sprijazniti, da je njihova govorica eno izmed narečij slovenskega jezika, s povečalnikom išče med obema razločkov (gl. n.pr. rez. župnijski list All'ombra del Canin – *Pod Tjanynowo Sinco* 1984, n. 3 in 1986 n. 2). Zato ne dajajmo jim obirati take kosti, kot je prevod rez. »wsa vesela« z »wsa radostna«. Če so rez. otroci »nagi«, naj ostanejo taki tudi v prevodu; rezijanska in knjižna slovenščina poznata namreč oba pridevnika, nag in gol, zato poigravanje zdaj s tem zdaj z onim, kakor kane, ni primerno, razen če nê gre za stilne zahtevke. Slovenščina in njeno rezijansko narečje – »rezijanščina« – imata več skupnega, kot bi se zdelo.

Quaglieva pesem *Piščala* je brez dvoma nastala po globoko vrezanih spominih iz otroštva in morda nevede obnavlja celo atavistična (iz starih izročil podedovana) občutja in razmerje Rezijana do vsega, kar je v zvezi z ognjem. Ena sama iskra (»ískira«, »ískirica«, »ískiričica« – da, celo tako ljubkovalno manjšalnico premore rezijanščina!), drobna, pod pepelom tleča, je lahko pomagala Rezijanu ali Rezijanki preživeti v hudih sneženih zimah na samotni planini, recimo kje na Počiválcu, Zaslatino ali v kakem Jédaju (gl. *Baside*, 22 in 26). Kaj se ve, morda je bila tudi kaka pesnikova »baba bazavéla« (praprababica) med tistimi Solbičankami, ki so hodile v zimskih večerih molst ta-na Ladino (nekdanjo planino, zdaj močan sólbški zaselek, nad katerim se vzdiguje Quaglijev dom »[H]rástje«) in so v ponvi nosile žerjavico, če bi jih po poti napadel volk . . . Pošastni ples isker ob ognjih, ki se na kresni večer, ko pade mrak, v divjem tempu množijo – eden . . . štirideset . . . sto – vmes veseli glas piščali, vrišč in razigrani ples otrok, norenje, ko da je iz gozda prišel mednje pootročeni starec, dobrodušni »Divjak« . . . Preden bi prevajavec vzel ponovno v roke to besedilo, bi morda ne bilo nápak, da bi si ogledal dokumentarni film, ki ga je na ljubiteljski 8-mm trak posnel na Njivi v Reziji 23. junija 1963 Uroš Krek . . .

Mar ni absurd, da ti v prispevku za »Ognje« prevajavec pogasi kresove in jih zamenja s križi? Ob tem res ne bi bilo prav molčati; pravočasno opozorilo naj pomaga spraviti lepo v red razne pomanjkljivosti, tudi take, ki se jih danes nismo dotaknili. Kakor se morajo mediti hruške ozimke, tako bodi tudi s prevodi rezijanskih pesmi. »Naglost ni prida!« »Maladyna pa fôla!« ali tako nekako je v Reziji zarobantil oče polž, ko je prihitel domu – tri leta za tem, kar se je bil odpravil v svet po vino svoji ženi – obródnici – in mu je na hišnem pragu spodrsnilo, da je bariglica šla na kose, vino pa izteklo.